

My, neziskové organizace z Kanady a Evropy, se podepisujeme pod toto prohlášení a vyjadřujeme naše vážné obavy ohledně obchodní dohody CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement) mezi Evropskou unií a Kanadou. Během dlouhého procesu vyjednávání a právního doladování jsme opakovaně upozorňovaly na zásadní problémy v textu dohody. Nabídly jsme konkrétní připomínky, které by mohly zapříčinit posun směrem k transparentnější a demokratičtější obchodní politice s důrazem na ochranu životního prostředí a ochranu základních lidských práv. Naše obavy ale nebyly v textu CETA zohledněny. A to je důvod, proč vyjadřujeme odmítavý postoj k ratifikaci této dohody.

Naše obavy sdílí stále rostoucí množství občanů na obou stranách Atlantiku. Rekordní počet 3,5 milionu lidí z celé Evropy podepsalo petici proti CETA a jejímu dvojčeti, TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership)ⁱ. Přes 2100 evropských obcí a regionů se prohlásily za zóny bez TTIP a CETAⁱⁱ. V Německuⁱⁱⁱ a Kanadě^{iv} byly podány proti CETA ústavní stížnosti a Soudní dvůr Evropské unie bude pravděpodobně rozhodovat o legalitě systému privilegií pro zahraniční investory známého jako ICS (Investment Court System)^v.

Farmáři, odbory, organizace pro ochranu veřejného zdraví, práv spotřebitelů, životního prostředí a práva na soukromí na internetu, další neziskové organizace a malé a střední podniky na obou stranách Atlantiku tuto smlouvu odmítly^{vi}. V říjnu roku 2016 čtyři lokální vlády v Belgii málem zastavily federální vládu v podpisu CETA pro obavy z negativních dopadů a především kvůli nebezpečnému Investičnímu soudu (ICS – Investment Court System).

Kanadská vláda a evropské instituce se přes množství kontroverze provázející přijetí CETA snaží uspíšit její ratifikaci. V Kanadě byla již vytvořena legislativa navazující na tuto dohodu, aniž by byl umožněn čas na veřejnou debatu výsledné podoby textu. Evropský parlament rovněž zkracuje svůj vnitřní schvalovací proces a omezuje tak možnost veřejné debaty o 1600 stranách textu CETA. Po hlasování v Evropském parlamentu budou velké části dohody předběžně uvedeny v platnost, tedy dlouho předtím, než se bude moci k dohodě vyjádřit 28 národních parlamentů členských států.

Pro získání podpory k ratifikaci CETA a vyvrácení obav bylo v posledních měsících vydáno několik deklarácí. Ovšem ani písmeno dohody CETA nebylo změněno od zveřejnění její finální podoby na začátku roku 2016. Tyto deklaráce, včetně „Společného interpretačního nástroje“ EU a Kanady nijak neřeší problémy samotného textu CETA, jak zmiňují experti^{vii}.

Chceme zdůraznit některé zásadní připomínky, které k dohodě máme:

- CETA by **umožnila tisícům korporací žalovat stát** pro legitimní a nediskriminační legislativu na ochranu lidí a životního prostředí. V dohodě CETA a doprovodných deklarácích není nic, co by znemožnilo korporacím použít investiční privilegia k vydírání demokratických zástupců, aby zastavili regulace ve veřejném zájmu, například k předcházení globálnímu oteplování. CETA dokonce umožňuje zahraničním investorům požadovat kompenzace za ušlé budoucí zisky v případě, kdy jsou jejich investice

ovlivněny změnou legislativy. Namísto „radikální“ reformy systému investičních arbitrází CETA tento systém rozšiřuje a zajišťuje jeho trvalou existenci^{viii}.

- dohodou CETA navrhovaný Investiční soud (ICS – Investment Court System) dává zahraničním investorům **vysoce vymahatelná práva, ale žádné odpovídající povinnosti**. Tento systém neumožňuje občanům, neziskovým organizacím či odborům žalovat firmy za porušení předpisů na ochranu životního prostředí, pracovního práva, veřejného zdraví a dalších oblastí. Zavedením Investičního soudu (ICS – Investment Court System) by vznikl **paralelní systém soudnictví**, který by umožnil zahraničním investorům obejít obecné soudy. Existuje riziko, že takový paralelní systém je v rozporu s evropským právem. Investiční soud má diskriminační povahu, protože **dává zahraničním investorům práva, která nejsou dostupná ani občanům, ani domácím investorům**.^{ix}
- V ostrém kontrastu s právy pro korporace, **části CETA o ochraně zaměstnanců a udržitelném rozvoji nemohou být efektivně vynucována** skrze sankce. Jsou to jen prázdné proklamace, které nijak nezmírňují nebezpečí, které ostatní kapitoly způsobují právům zaměstnanců, životnímu prostředí a opatřením proti globálnímu oteplování.^x
- **CETA vážně omezuje možnosti vlády vytvořit, rozšířit a regulovat veřejné služby a zvrátit liberalizace a privatizace z minulosti**. CETA je první obchodní dohoda EU, která dělá z liberalizace služeb pravidlo a z regulací ve veřejném zájmu výjimku. Tyto ustanovení ohrožují přístup lidí ke službám vysoké kvality, jako jsou voda, doprava, sociální a zdravotní péče a stejně tak pokusy poskytovat veřejné služby v souladu s veřejným zájmem.^{xi}
- Nezávislá studie ohledně ekonomického dopadu dohody CETA předvídá **ztrátu pracovních míst** jak v Kanadě, tak v Evropské unii. **Ekonomický růst by byl v případě přijetí dohody pomalejší** a nízké přírůstky příjmu by šly vlastníkům kapitálu, nikoliv zaměstnancům. V důsledku by tak CETA přispěla k **příjmové nerovnosti**.^{xii}
- CETA učiní Evropskou Unii a Kanadu **náchylnější finančním krizím** další liberalizací finančních trhů a omezením možností jejich reforem, které by měly za účel odstranit hlavní příčiny nestability finančních trhů a zabezpečit ochranu klientů a ekonomiky jako celku.^{xiii}
- CETA by v Kanadě **zvýšila cenu léků na předpis** nejméně o 850 milionů dolarů ročně. Rovněž by **negativně ovlivnila základní práva**, jako jsou právo na soukromí a ochranu dat. Dále by omezila možnost Evropské unie a Kanady upustit od excesivně vysoké ochrany duševního vlastnictví, která **omezuje přístup k informacím a ztěžuje inovace**. Některé části CETA se značně podobají textu smlouvy ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement), která byla v roce 2012 po tlaku veřejnosti odmítnuta Evropským parlamentem.^{xiv}

- Ustanovení CETA o regulatorní spolupráci ztíží ochranu veřejného zájmu a posílí roli korporátních lobbistů během legislativního procesu.^{xv}
- Na obou stranách Atlantiku by CETA vystavila farmáře: většímu konkurenčnímu tlaku, který by ohrozil jejich živobytí za nevýznamných zisků pro spotřebitele; zvýšené korporátní kontroly nad semeny; ztížení podpory farmářských trhů; a ohrožení vysokých standardů při tvorbě potravin a v důsledku tak **podkopávání snah na vytvoření udržitelného zemědělství**.^{xvi}
- **Opatření předběžné opatrnosti k ochraně spotřebitelů, veřejného zdraví a životního prostředí mohou být napadena** na základě stížností, že jsou neúměrně zatěžující, „nevycházející z vědy“ nebo skryté překážky obchodu. V textu CETA a doprovodných deklarácí není nic, co by efektivně chránilo roli principu předběžné opatrnosti, který je klíčovým principem evropské legislativy na ochranu spotřebitelů a životního prostředí. Naopak některá ustanovení odkazují na obtížně slučitelné principy.^{xvii}

CETA je výsledkem z velké míry tajného vyjednávacího procesu mezi předchozí kanadskou vládou a předchozí Evropskou komisí. Finální text dohody CETA a doprovodné deklarace ignorují téměř všechny umírněné a velmi specifické připomínky navržené aktéry občanské společnosti,^{xviii} které mají za cíl opravit chyby dohody. Nejčerstvější pokusy znovu otevřít vyjednávání, vedené Valonským regionem v Belgii, byly odmítnuty. Nyní je pouze možné dohodu o 1600 stranách odmítnout či přijmout jako celek.

Urgujeme, aby:

- Evropský parlament, Kanadský parlament, národní a regionální parlamenty, které mají v ratifikaci dohody slovo, hlasovaly proti ratifikaci dohody CETA a chránily tak práva a zájmy občanů, které reprezentují;
- mnohé regionální a obecní vlády, které vyjádřily ohledně CETA svoje obavy, přispěly ve veřejné diskusi a tlaku na ratifikující parlamenty;
- strany dohody CETA začaly důslednou a demokratickou veřejnou debatu, zahrnující občanskou společnost, za účelem položení základů nové férové a udržitelné agendy mezinárodního obchodu.

Ve své současné podobě CETA není progresivní obchodní dohodou. Bylo by chybou přijmout obchodní dohodu s mnoha problematickými ustanoveními jakožto model pro další budoucí dohody. CETA je zpátečnická a agresivní verze agendy volného obchodu tvořené největšími nadnárodními korporacemi na světě a pro jejich zisky. Potřebujeme paradigmatickou změnu k transparentní obchodní politice založené na potřebách lidí a naší planety. Ratifikace dohody CETA by nás vrátila mnoho kroků dozadu od této nutné změny.

- i Interactive map of the [European initiative against TTIP and CETA](#)
- ii TTIP and CETA free zones in Europe
- iii [Information on the constitutional challenge against CETA at Germany's constitutional court](#)
- iv [Constitutional challenge against CETA at the Federal Court of Canada](#)
- v See, for example: [Investment Court System in CETA to be judged by the ECJ](#)
- vi See, for example: [Civil society groups call on European governments to reject the CETA agreement](#); [Joint Canadian Trade Union statement on CETA](#); [Small and medium-sized enterprise from across Europe call on European governments to reject the CETA agreement](#)
- vii See, for example: [The Great CETA swindle](#); [The EU-Canada Joint Interpretive Declaration/Instrument on the CETA](#); [CETA to be signed unchanged, but less likely to be ratified after Wallonian resistance](#)
- viii See, for example: [CETA – Trading away democracy](#)
- ix See, for example: [The Zombie ISDS. Rebranded as ICS, rights for corporations to sue states refuse to die](#)
- x See, for example: “Labour rights”, in: [Making sense of CETA](#)
- xi See, for example: [CETA and Public Services](#)
- xii [CETA without blinders: how cutting ‘trade costs and more’ will cause unemployment, inequality and welfare losses](#)
- xiii See, for example: “The financial services chapter: Inflating bank profits at the expense of citizens”, in [Making sense of CETA](#)
- xiv See, for example: [ACTA-CETA similarities](#); Trade and Privacy: [Complicated bedfellows? How to achieve data protection-proof free trade agreements?](#); and “Patents, copyright and innovation” and “Canada-specific concerns”, in [Making sense of CETA](#)
- xv See, for example: “Limiting how and what government regulates” and “More cooperation for less regulation”, in [Making sense of CETA](#); and [CIEL letter to Minister-President Magnette](#)
- xvi See, for example: “CETA's threat to agricultural markets and food quality”, in [Making sense of CETA](#)
- xvii [CETA, TTIP and the EU precautionary principle](#)
- xviii For examples of specific amendments put forward by trade unions and environmental organisations, see: [Protocol on Dispute Settlement and Institutional Mechanisms for the trade and sustainable development and trade and labour provisions](#); [Understanding on the Provision of Public Services and Procurement](#); Protocol on Investment Protection; [Understanding on the Precautionary Principle](#); [BUND proposals for amendments on public services, the precautionary principle and the promotion of renewable energy](#)